

Rippertus Sixtus

Geboren: 08-07-1583

Overleden: 16-03-1651

Predikant te: 1608-1616: Twisk
1616-1628: Hoorn
1628-1651: Leeuwarden

- Geschriften:**
1. 'Bespreek, ofte onderhandelinghe
 2. Practycke over 't voornaemste leerstuk der Contra-Remonstr.-ghesinden, nopende haer gevoelen van de heymelijcke verborghene Wille Gods
 3. Stercke... Vertrouwinghen voor de kinderen Gods / in al haer cruys ende verdruckingen
 4. Claer Vertoogh, van Thien vaste.. Redenen, Waeromme de Geref. Kercken niet en vermogen eenige Remonstrantsche persoonen / soo lange sy in hare dwalingen volharden / met dat haer dwalende.. gevoelen / tot de gemeenschap vande Kercke Jesu Christi / door 't gebruyck van des Heeren H. Avontmael / aen te nemen ende te ontfangen
 5. Crachtighe afmaninge van de Liefde des Werelts
 6. Grondige ende vaste Verclaringhe van het hoofdstuck onser chr. religie: De rechtveerdigh-maeckinghe eens armen sondaers voor Godt
 7. Schriftmatige Belijdenisse der oprechter Gereformeerder Christelycker Religie
 8. Geestelycke Tryumphe der Kinderen Godts
 9. Korte, klare ende eenvoudige Belydenisse des Chr. Geloofs
 10. (..) De Praedestinatie Godts; over de zalicheyt ende Verdoemenisse der Menschen (..)
 11. Troost-Rijcke Fonteyne der Zalicheyt
 12. Gheestelijcke Spoore / tot ware Godtzaligheydt, ende Christelijcke Danckbaerheydt des Levens in alle Goede Wercken
 13. Goddelycke Wech-wyser der Uyt-vercoorener warer Gheloo-vigen

Levensbeschrijving

Rippertus Sixtus werd op 8 juli 1583 te Franeker geboren. Zijn vader was in Franeker predikant en behoort mede tot de oudste voorgangers in onze Gereformeerde, of Hervormde kerk. De namen van vader en zoon lijken zoveel op elkaar, dat men erdoor in de war zou raken. Vader heette Sixtus Ripperti. De zoon noemt zichzelf Rippertus Sixtus. Zijn moeder heette Anna Meynards.

Vader Rippertus was van 1579-'97 prediker in het academiestadje. Zoon Sixtus heeft daar dus zijn jeugd jaren doorgebracht, er de Latijnse school bezocht; geen wonder dat hij in 1601 theologie gaat studeren in zijn geboorteplaats. Als propo-

nent wordt hij beroepen te Twisk, welke gemeente in Noord-Holland hij van 1606-1616 mag dienen. Evenals zijn vader is ook Rippertus Sixtus van heler harte de zuiver schriftuurlijke, gereformeerde leer der Kerk toegedaan.

Voordat in de jaren 1618-'19 de Synode te Dordrecht vergaderde, is er op menige plaats vinnig gestreden, hetzij vóór, hetzij tegen de gereformeerde leer van Gods verkiezend welbehagen in Christus Jezus. Waren op bepaalde plaatsen de Remonstranten in de meerderheid, dan scheidde men zich niet af om een 'nieuwe' kerk te stichten, maar dan ging men 'in doleantie', 'doléren', dat wil zeggen de breuk in het kerkelijke leven hartelijk bewenen. En de gereformeerden hielden hun eigen (nood) samenkomsten.

Zo deed men ook in de stad Hoorn. Daar waren vóór 1618 de Remonstranten in de meerderheid. Ds. R. Sixtus werd er in 1616 beroepen door de 'dolerende' gemeente, die "in de Ramen" placht samen te komen. Uit de eerste tijd in Hoorn bestaat een boekje, dat de hangende geschillen tussen de (remonstrantse) ds. Dominicus Sapma en de (gereformeerde) ds. Rippertus Sixtus weergeeft. Het 'Bespreek, ofte onderhandeling' kwam in 1617 uit. Dr. Kalma vermeldt het in het Biografisch Lexicon, dl. 2, 1983, p. 375.

Dr. Kalma stelt het voor, alsof ds. Sixtus van 1616-'18 geen (geref.) predikant geweest is. Hij schrijft: "Geref. pred. Twisk 1606-1616. Hoorn 1618, Leeuwarden 1628-1651". Vreemd, die eerste 'pauze'. Was Sixtus toen geen geref. predikant? We lezen verder bij Dr. Kalma: "reeds voor hij in 1618 te Hoorn in de publieke kerk werd beroepen, had hij in 1616 de dolerende kerk te Hoorn 'in de Ramen' geholpen. In 1617 had hij een dispuut met de remonstrant Sapma. Ook later ijverde hij tegen de remonstranten".

Inderdaad heeft ds. Sixtus zijn hele leven, als leerling niet alleen van prof. Sibr. Lubbertus, maar vooral als leerling der H. Schrift de remonstrantse leer fel bestreden. Hij was een kampioen en voorvechter voor de leer van vrije, soevereine genade. Van 1616-'28 was hij geref. predikant te Hoorn.

Veel tegenheden waren zijn deel op huwelijksgebied. Zijn eerste vrouw stierf reeds in 1611 te Twisk. In 1629 hertrouwde hij, en in 1637 trad hij voor de derde maal in het huwelijk.

Kalma wijst erop, dat ds. Sixtus, getuige de vele op hem uitgebrachte beroepen (2 maal naar Franeker, in 1626 naar Amsterdam, en in 1637 naar Harlingen) vanwege zijn prediking "in wijde kring" gewaardeerd werd.

Maar vooral als schrijver van veelal dogmatisch getinte, maar toch wel praktikale geschriften heeft ds. Sixtus veel invloed mogen oefenen op 't kerkelijke en geestelijke leven van zijn dagen. De 'Schatkamer' noemt niet minder dan 12 geschriften, waarvan er soms 4 of 6 uitgaven uitkwamen (S 418-'39).

Naar de volgorde van verschijnen geef ik u een overzicht. Na 't "Gespreck" uit 1617, verscheen in 1618 z.pl. of uitg. (Kn. 2540): "Practycke over 't voornaemste leerstück der Contra-Remonstr.-ghesinden, nopende haer (= hun) gevoelen van de heymelijcke verborghene Wille Gods".

Nu volgt uit 1626: "Stercke... Verstroostinghen voor de kinderen Gods / in al haer cruys ende verdruckingen", 'n octaafje van bijna 450 bladzijden. Door mij zijn gezien de 3e druk uit 1640, en de 4e druk uit 1645. In zijn Hoornse tijd was vooral Marten Gerbrantsz. zijn uitgever. In Leeuwarden kwam daarnaast Claude Fonteyne op de voorgrond.

In 1627 publiceert Sixtus een brochure, groot 28 blz. (Kn. 3767): "Claer Ver-toogh, van Thien vaste.. Redenen, Waeromme de Geref. Kercken niet en vermo-gen eenige Remonstrantsche personen / soo lange sy in hare dwalingen volhar-den / met dat haer dwalende.. gevoelen / tot de gemeenschap vande Kercke Je-su Christi / door 't gebruyck van des Heeren H. Avontmael / aen te nemen ende te ontfangen". Herdrukken in 1628, 2e, en in 1650, 4e druk!

Van het in Hoorn geschreven "Crachtighe afmaninge van de Liefde des Werelts", 'n preek over 1 Joh. 2:15-17 verschenen drie drukken. Ik zag de 3e uit 1629; het boekje telt 47 bladzijden. Sixtus schreef in 1628 een verklaring "van het hoofdstuck onser chr. religie: De rechtveerdigh-maeckinghe eens armen sondaers voor Godt". Uit 1630 stamt de 2e, en uit 1649 de 4e druk. 'n Octaafje van 'n kleine 200 bladzijden.

Nu noem ik hét standaardwerk van ds. Sixtus, dat voor 't eerst in 1628 te Hoorn verschenen, in 1738 te Amsterdam nog een 6e druk verkreeg. Het heet: "Schriftmatige Belijdenisse der oprechter Geref. Christelycker Religie" .

De nu nog te noemen boeken hebben geen van alle een herdruk verkregen. Uit 1632 kennen we "Geestelycke Tryumphe der Kinderen Godts" (2 preken over Efeze 1 : 2; een kwartijn van bijna 200 bladzijden) Hier vindt men Sixtus' portret.

Na tien jaar de pen droog gehouden te hebben, komt er sinds 1642 een opleving in Sixtus' schrijflust. Allereerst verscheen toen een "eenvoudige Belydenisse des Chr. Geloofs"; 'n boekje, 48 pagina's groot. Nog 'n 2e geschrift hebben we uit 1642; het handelt over "De Praedestinatie Godts; over de zalicheyt ende Verdoemenisse der Menschen". Dit boekje kwam in 1642 te Leeuwarden bij twee verschillende uitgevers uit. Merkwaardig!

Zo naderen we het jaar 1644, waarin Sixtus' "Troost-Rijcke Fonteyne der Zali- cheyt", 'n stichtelijke behandeling van vraag en antwoord 1 der Heidelbergse Ca- techismus, het licht zag. Het is een kwartijn van meer dan 650 bladzijden ge- worden. Ook hier vindt men een portret van Sixtus. Het stelt de schrijver voor op 60-jarige leeftijd. Het werd geschilderd door M. Harings en getekend door W. Delff. Op dit portret staat ds. Sixtus afgebeeld in toga met bont of fluweel. Je ziet van voren en aan beide mouwen veel knoopjes. Snor en baard vallen op. De rechter wijsvinger is opgeheven, de linkerhand rust op de Bijbel. Uitgever Fon- teyne schreef een gedicht bij dit portret. Het boek is opgedragen aan de heren magistraten én kerkeraden "binnen Twisck, Hoorn (en) Leeuwarden".

Als 60-jarige voelt ds. Sixtus zich aan het eind van zijn leven gekomen. Hij is inmiddels 35 jaar predikant geweest. Vaak had men hem in die jaren verzocht een volledige Catechismus-verklaring te schrijven. Vanwege zijn "zwakke li- chaam" en al zijn gewone ambtsbezigheden kon hij die verzoeken niet inwilligen. Niet zonder inspanning heeft hij 'n overvloed van schriftuurplaatsen voor dit zijn (laatste?) werk bijeengebracht.

Hoewel in 1644 de Statenvertaling (uit 1637) bekend mag heten, gebruikt ds. Sixtus toch nog de 'oude' vertaling (de zgn. Deux-aes Bijbel), omdat die bij het eenvoudige volk 't best bekend en 't meest in gebruik is.

In 1646 verscheen van Sixtus' hand te Leeuwarden een kwartijn, ruim 400 blz. groot: "Gheestelijcke Spoore / tot ware Godtzaligheydt, ende Christelijcke Dan- ckbaerheydt des Levens in alle Goede Wercken". Dit boek bespreekt uitvoerig Vraag 86 van de Heidelb. Catechismus.

Twee jaar voor zijn overlijden, liet ds. Sixtus een twaalfje (120) te Leeuwarden uitkomen, getiteld: "Goddelycke Wechwyser der Uyt-vercoorener warer Gheloo-vigen". Het telt bijna 400 pagina's. In 1975 is dit werkje van ds. Sixtus door o.g. in nieuwe spelling gebracht en in druk te Dordrecht gegeven.

Rippertus Sixtus mocht welhaast de leeftijd der 'sterken' bereiken. In 1649, ruim 40 jaar na zijn eerste pennenvrucht, blijkt ds. Sixtus niet veranderd te zijn. De leer der uitverkiezing was hem een troost-stuk, een oorzaak van vreugde, daar het heil van Gods ganse Kerk in dat soevereine welbehagen van God, in Christus Jezus geopenbaard, en door de Heilige Geest aan de harten van Gods kinderen geheiligd, ja verzegeld, zo onwrikbaar vast ligt. Niemand zal of kan ze uit de hand des Vaders rukken!

Bronnen

1. Naamlijst der predikanten, sedert de Hervorming tot nu toe, in de Hervormde Gemeenten van Friesland, ds. T.A. Romeijn.
2. Het blijvende Woord, deel 2, Gereformeerde Bijbelstichting, Leerdam.
3. Schatkamer van de Gereformeerde Theologie in Nederland, ds. J. van der Haar.